

ВАЛЕНТИН РИЧ

КАК Е СТАНАЛО ВСЪЩНОСТ

Превод от руски: [Неизвестен], 1979

chitanka.info

Произходът на духа от природата не трябва да се разбира така, сякаш природата е нещо абсолютно непосредствено, първоначално и основополагащо, докато духът, напротив, е нещо, което се полага; по скоро обратното, природата произтича от духа, а духът е абсолютно първоначалното.

Х. В. Ф. Хегел
„Философия на духа“

Швейк тъкмо се готвеше да тръгне да потърси някакъв пинчър, и на вратата позвъни една млада дама.

Я. Хашек
„Приключенията на
добрия войник Швейк“

1. ПЪРВИ ОПИТ

Ние не знаем как е в другите светове, но на Касиопея можа да бъде създаден разумен живот едва при третия опит, така че всички разговори за всемогъществото на Създателя са празни приказки. Още повече, че и третият опит не даде очакваните резултати, или по-точно даде съвсем неочаквани резултати.

А както е известно, първият опит беше предприет от Създателя още в първи курс. Сесията приближаваше, записките и формулите още не бяха преглътнати, а до лабораторните оставаха броени дни. Естествено, че при тези сложни условия на Създателя се наложи да се залови за първата хрумнала му идея.

Впрочем тази идея не беше чак толкова лоша. Тя се базираше на абсолютната приспособимост. Към тази идея Създателят беше привлечен най-вече от обстоятелството, че за нейното материализиране

трябваша минимално количество време и вещество. Той разсъждаваше така:

Всяко същество с относителна приблизителност може да се приеме за неизменно, иначе то не би могло да съществува като определено същество — и графично може да се представи като част от права. Условията на съществуване обаче се променят постоянно и могат да се представят под формата на окръжност. Колкото по-голям е радиусът на тази окръжност, толкова по-добре могат да се впишат отделните отрязъци в съответните дъги. Но тъй като величината на окръжността е дадена — което си е, то си е, — остава да се направи отрязъкът от правата колкото може по-малък. Анализът показва, че и времето на съществуване на всяко същество трябва да бъде също минимално.

Когато принципът е известен, работата вече не представлява кой знае какво затруднение. Все пак за нея бяха изразходвани почти два и половина часа. Създателят получи тройка, а Касиопея — микробите.

Те наистина се отличават с почти абсолютна приспособяемост — могат да живеят в течен хелий, в атомни реактори, на дъното на океана и в стратосферата. Никакви изменения на климата за три милиарда години не можаха да ги вкарат в задънена улица.

Но липсата на задънена улица сама по себе си се оказа задънена улица за по-нататъшното им усъвършенствувание. Приспособяемостта се оказа необходима основа, но за съжаление тя беше недостатъчна.

Впоследствие това беше многократно потвърдено от нежизнеспособността на цивилизациите, в основата на които се поставяше подмазвачеството.

2. ВТОРИ ОПИТ

По времето, когато Създателят предприе втория опит, за него вече здраво се беше утвърдила репутацията на усърден, но тъпичък студент. Започнатата работа той като правило докарваше докрай, но принципите, от които се ръководеше, обикновено го подвеждаха. Създателят мислеше логично, но едностранчиво и не обхващаше целия комплекс от фактори.

Пристъпвайки към нова курсова работа, той прецизно анализира грешките от първия опит и се постара преди всичко да определи оптималния размер и времето на съществуване на конструкцията,

която впоследствие да може да се доведе до разума. Намерените величини се намираха в рамките на $(1,2-2,5) \times 10^2$ см (години).

Но сега отрязъците се вписваха много по-лошо в окръжността и трябваше по някакъв друг начин да се облекчи за още несъздадените претенденти за разум пътят към интелекта. Създателят предполагаше, че колкото по-малко енергия ще им се налага да изразходват за преодоляване на електромагнитните и гравитационните полета, толкова повече ще им остава от нея за развитие на мозъка. Получаваше се, че те трябва да бъдат електронеутрални и да живеят във водна среда.

С тези мисли Създателят отиде на консултация. За беда Консултантът се готвеше по това време за поредния конкурс за заместване на заеманата от него длъжност и се отнесе към разсъжденията на Създателя без необходимото внимание, не откри в тях нищо излишно и даде съответното „одобрявам“.

И с присъщото му усърдие Създателят пристъпи към поредния акт на сътворението. И скоро всички реки, ручейчета и океани се напълниха с най-разнообразни създания. Този път в упоението на творчеството си Създателят не беше толкова точен, както обикновено, и не винаги съблюдаваше установените в техническите условия размери и срокове. Впрочем това не оказа съществено влияние върху по-нататъшния ход на събитията.

Животът на новосъздадените същества наистина не изискваше прекомерни енергетични разходи и оставяше на много от тях порядъчно време и сили за размишление. Някои същества развиха яки мозъци и немалко неща наизмислиха. Китът например — тук Създателят беше доста попрекалил в размерите — му омръзна непрекъснато да дъвче и си измисли китовите мустаци, които като мрежа да прецеждат океанската вода. На октопода му омръзна да се движи само чрез реактивен способ и измисли осем броя крайници. Морският скат се изхитри да измисли дори електричеството, рибата-трион — трионът, рибата-меч — мечът, летящата риба — крилата, а делфинът — двойното салто.

На този стадий всичко спря. Водните жители така и не успяха да измислят нито колелото, нито телевизията, нито атомната бомба. На тях и без това им беше добре.

За тази курсова работа Създателят отмъкна четворка, като използва една малка хитрост: вместо „Създаване на разумен живот“, той написа върху папката си „Заселване на океана“. Тази подправка никой не забеляза.

3. ТРЕТИ ОПИТ

И досега на Касиопея, а и в други светове, съществуват различни суеверия относно гениалните идеи. Според едно от най-разпространените се допуска, че уж някой може веднъж в живота си да даде идея и въпреки това тя да се окаже гениална. Всъщност вероятността за възникването на една гениална идея е право пропорционална на интелектуалната дееспособност, т.е. на величина, отразяваща в себе си броя на идеите в единица време. Строго математическото доказателство за статистическия характер на феномена гениалност, както е известно, беше разработено едва в 220-те години на 333-то хилядолетие. Но интуитивно се долавяше същият този характер още в зарята на касиопейската цивилизация, което се доказва от наличието на древната касиопейска пословица: „Един ум мисли добре, но два още по-добре.“

По отношение на интелектуалната дееспособност на Създателя съществуват различни версии, но че тя е била изключително голяма, няма никакво съмнение. За това говорят както изключителното многообразие на измислените от него конструкции, така и запазилите се черновици на пояснителни забележки към дипломния му проект; последните съдържат 5×10^{14} идеи, предложени от трудолюбивия петокурсник по време на преддипломната му практика. Съвсем не е изненадващо, че сред тази грамада от идеи една се оказва истински бисер. Както винаги и гениалността на тази идея се състои в нейната простота. Излишно е да търсиш нещо неизвестно, да се стремиш кой знае към какво и да изобретяваш разни работи. Огледало, индиго, една седмица време и всичко е наред.

Разбира се, Създателят съзнавал, че предложената от него конструкция ще бъде далеч от съвършенството, но той нямал никакви шансове за аспирантура и даже не се стремил да получи диплома с отличие. В края на краищата, мислел си той, няма всички да правят нови неща, все някой трябва да е доволен и от вече постигнатото. И той, който беше заселил бързешком сушата с всякакви животинки, се

заел, без да бърза, да създаде разумно същество по свой образ и подобие.

След шест дни то било готово. А склонният все пак към известно надценяване на своята личност Създател го снабдил с такова могъщо тяло, такъв обемист череп, огромни уши и дълъг нос, каквито никой обитател на сушата нямал. Снабдил го също така и с превъзходна памет, непресъхващо трудолюбие, изключителна добрина и много други добродетели.

На другия ден след защитата на дипломния проект Създателят се простил със своето най-добро творение. За последен път то погледнало към него с малките си умни очички, прогонило с ухото си един комар и като изтръбило радостно с хобота си, бодро потеглило към джунглите.

Сълзи на умиление се появили в очите на Създателя.

Но той не би плакал така, ако би знаел какво ще стане по-нататък.

4. НЕ ЗНАЕМ КАКВО ПРАВИМ...

Сред различните животинки, изготвени от Създателя в навечерието на деня, в който пристъпил към създаването на разумно същество, имало твърде неугледно зверче. Създателят го произвел привечер, вече уморен. Около това време фантазията му била съвсем изчерпана и той се повтарял. Зверчето се получило нито котка, нито куче и вместо четири крака от разсеяност Създателят му прикрепил четири ръце, а езикът му залепил надве-натри, така че той се въртял в устата на зверчето както си искал.

Създателят огледал това нелепо същество и така, и иначе, изхъмкал от изненада и в яда си го запратил нанякъде, без да гледа.

То попаднало върху една палма. Нито котката, нито кучето се заселило върху нея.

Палмата се оказала както трябва — грамадна, разклонена и цялата обсипана с плодове, които зверчето късало по-бързо от всички други животни: та нали имало четири приспособления за хващане, а с опашката и устата си — цели шест.

И то хващало наляво и надясно, изпреварвайки дори фаворита с неговия, нека го кажем направо, по-скоро внушителен, отколкото целесъобразен хобот. Така разсеяността на Създателя се оказала полезна за зверчето.

Но още по-полезен се оказал за него лошо закрепеният му език. Не случайно по-късно при опитите си да пресъздаде историята на своето племе, един от потомците на четириръкото написал: „В началото е словото...“

Останалото е общоизвестно.

Публикувано в списание „Наука и техника“, брой 26/1979 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.